

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРИ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції*

15 листопада 2022 року

Міністерство освіти і науки України

Бердянський державний педагогічний університет

Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

**НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

*Присвячено 90-річчю Бердянського державного
педагогічного університету*

15 листопада 2022 року

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол №5 від 24.11.2022

Редакційна колегія:

КОВАЛЬ Людмила – декан факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету, докторка педагогічних наук, професорка, заслужений працівник освіти України;

ПОПОВА Ольга – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Нові педагогічні виміри професійного розвитку майбутніх учителів: сучасні реалії та виклики: матер. Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (15 листопада 2022 р., Бердянський державний педагогічний університет) / за ред. проф. Л. Коваль, доц. О. Попової. Бердянськ, 2022. 236 с.

ЗМІСТ

Секція 1. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ТИМЧАСОВОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ

- 1. КОВАЛЬ Людмила, ПОПОВА Ольга.** Нові педагогічні виміри професійного розвитку викладачів і студентів факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв в умовах тимчасового переміщення під час воєнного стану.....9
- 2. БАЛЬОХА Альона.** Формування природознавчої компетентності майбутніх учителів початкових класів засобами цифрових інструментів Google.....15
- 3. ВІЗАВЕР Вікторія.** Використання здоров'язберезувальних технологій при формуванні здорового способу життя.....19
- 4. KRAMARENKO Alla, KEMPIŃSKA Urszula.** Teaching methodology of the social and health care education field in quarantine conditions.....22
- 5. КРАМАРЕНКО Алла.** Професійна підготовка майбутніх учителів початкової освіти в умовах змінених реалій: методико-природничий аспект.....25
- 6. КУЗЬМІНСЬКИЙ Анатолій, БІДА Олена, ЧИЧУК Антоніна, ГУТТЕРЕР Єва.** Напрями розвитку освіти України: цивілізаційні зміни.....28
- 7. КУЧАЙ Олександр.** Формування інформаційної культури майбутніх фахівців (закордонний досвід).....31
- 8. ЛІНТВАРЬОВА Анна.** Трисуб'єктний підхід у формуванні компетентностей вихователів.....34
- 9. НЕСТЕРЕНКО Марина.** Роль учителів початкової школи в процесі реалізації Концепції виховання дітей та молоді в цифровому просторі.....37
- 10. ПЕТРИК Крістіна.** Мотиваційний складник формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах асинхронного навчання.....39
- 11. СУГЕЙКО Любов.** Навчальний телекомунікаційний проєкт як перспективна форма трансформаційної моделі дистанційного навчання в мовно-літературній освітній галузі.....42

Секція 2. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОЛЕДЖАХ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

- 1. ДЕГТЯРЬОВА Любов.** Організація педагогічної взаємодії викладачів і студентів під час дистанційного навчання в умовах воєнного стану.....46

2. КАБАНОВА Дар'я. Реалізація національно-патріотичного виховання у педагогічному коледжі в умовах воєнного стану засобами цифрових технологій.....	51
3. КРАВЦОВА Тетяна. Трансформація діяльності освітнього процесу в коледжах в умовах воєнного стану (виклики та прогнозовані наслідки).....	55
4. ОЛІЙНИК Олена. Проблеми організації дистанційного навчання в умовах воєнного стану.....	60
5. ПАВЛУСЬ Ольга. Базові засади створення креативних онлайн занять через залучення студентів до проєктної роботи.....	63
6. ПІСТРЯК Світлана. Інфографіка як інструмент активізації пізнавальної діяльності студентів під час дистанційного навчання.....	66
7. СЕМЕНЮК Наталія. Розвиток творчої особистості майбутніх педагогів.....	70
8. ЧЕРВЯКОВСЬКА Наталія. Перешкоди, які постають перед викладачами закладів фахової передвищої освіти в умовах онлайн-навчання.....	73

**Секція 3. ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ В ПЕРІОД ВІЙНИ: ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ
ВИМІР**

1. БЕДУНОВА Олена. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу під час воєнного стану.....	77
2. ДРОЗД Лідія. Особливості коучингу в роботі логопедів.....	79
3. КОРОБОВА Ольга. Шляхи збереження психічного здоров'я дітей та молоді під час воєнного стану.....	81
4. КУЗНЕЦОВ Микита, ГОРЕЦЬКА Олена. Особливості прояву стресостійкості в здобувачів вищої освіти в умовах воєнного часу.....	83
5. РАДІОНОВА Марина. Шляхи підвищення життестійкості здобувачів вищої освіти в умовах війни.....	87
6. РИГА Галина. Надання психологічної підтримки здобувачам освіти КЗ «Покровський педагогічний фаховий коледж» у воєнний час.....	94
7. ФЕДОРИК Вікторія. Рівень життестійкості здобувачів вищої освіти в період війни.....	96

**Секція 4. РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В
УМОВАХ ЗМІНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ**

1. **АЛЕКСЄЄВА Лариса.** Інноваційні технології навчання як засіб формування креативної особистості на уроках мовно-літературної галузі в початковій школі.....99
2. **БЕСПАЛЬКО Лариса.** Застосування ігрових методів навчання засобами LEGO-технології на уроках української мови в професійній діяльності педагогічного працівника початкової школи.....103
3. **БІДЗІЛЯ Валерія, ПОПОВА Ольга.** Формування комунікативно-мовленнєвих умінь здобувачів початкової освіти під час інтегрування матеріалу навчальних дисциплін.....109
4. **БОЙКО Дарія, КРАМАРЕНКО Алла.** Управління активністю здобувачів початкової освіти в екологічній площині за допомогою методів оцінки їх поведінки в нових реаліях.....114
5. **БОРОДІН Олексій.** Підвищення ефективності дистанційного освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами під час воєнного стану в Україні.....118
6. **ВАРДАНЯН Сєда, ЩЕРБАКОВА Надія.** Формування культури поведінки молодших школярів як психолого-педагогічна проблема.....120
7. **ГАЛУШКОВА Марія, НЕСТЕРЕНКО Марина.** Використання інтерактивних онлайн ресурсів під час дистанційних уроків англійської мови в початковій школі.....122
8. **ГЛАДИШ Ганна.** Роль ранкових зустрічей у дистанційному освітньому процесі початкової школи.....124
9. **ГРИГОР'ЄВА Вікторія, ОЧЕРЕТЕНКО Поліна.** Використання здоров'язберігаючих технологій на уроках музичного мистецтва в початковій школі.....126
10. **ГУБАНОВА Олена, НЕСТЕРЕНКО Марина.** Розвиток емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти з розладами аутичного спектру.....130
11. **ДОРОШЕНКО Вікторія, ПЕТРИК Крістіна.** Удосконалення мовленнєвої діяльності здобувачів початкової освіти засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.....132
12. **ДУДКА Артем.** Інтегроване навчання як чинник формування математичної ключової компетентності здобувачів та здобувачок початкової освіти.....136
13. **КОВАЛЬ Карина, ЛЕСИК Анжеліка.** Особливості громадянсько-патріотичного виховання молодших школярів в умовах воєнного стану.....139

14. КОВАЛЬ Карина, НІКОНЕНКО Тетяна. Google Classroom як засіб організації дистанційного навчання на уроках математики в початковій школі.....	142
15. КРИВИЛЬОВА Олена, ГОЛІК Олександр. Використання ділових ігор у психолого-педагогічній підготовці майбутніх учителів.....	145
16. КУЧЕРЯВА Катерина, КОВАЛЬ Людмила. Формування в молодших школярів предметно-математичної компетентності в системі Нової української школи.....	149
17. МАЛИШ Яна, ПЕТРИК Крістіна. Технологія «Щоденні 5» як засіб формування мовної особистості здобувачів початкової освіти на уроках української мови.....	153
18. МАТЮК Аліна, КРАМАРЕНКО Алла. Здоров'язберігаючі технології в освітньому процесі початкової школи в нових реаліях: практичний вектор.....	159
19. МУХІНА Тетяна. Електронні освітні ресурси як засіб формування інформаційно-цифрової компетентності здобувачів початкової освіти в процесі змішаного навчання.....	164
20. НЕКЛЕСА Руслана, КРАМАРЕНКО Алла. Організація проблемного навчання на уроках з курсу «Я досліджую світ» в умовах змінених реалій.....	167
21. НЕМЦЕВА Наталія. Формування комунікативно-мовленневих умінь учнів початкових класів.....	171
22. ПАТИКА Вікторія, НІКОНЕНКО Тетяна. Дидактична гра як засіб активізації мовленневої діяльності здобувачів початкової освіти.....	173
23. ПРУСЬКА Анастасія, КОВАЛЬ Людмила. Особливості використання мультимедійних засобів навчання на уроках математики в початковій школі.....	177
24. САДОВНИКОВА Юлія, ЩЕРБАКОВА Надія. Особливості формування мовленневого етикету молодших школярів.....	179
25. САПРАНКОВА Катерина, НЕСТЕРЕНКО Марина. Педагогіка партнерства як умова підвищення ефективності освітнього процесу початкової школи.....	181
26. САПРАНКОВА Катерина, ПЕТРИК Крістіна. Розвиток комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках іноземної мови з використанням інтерактивних методів навчання.....	183
27. СУКОВА Марія. Застосування гри та її елементів під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	188
28. ТІМЧЕНКО Карина, ЧЕМОНИНА Лада. Діяльнісний підхід – інноваційна стратегія мовної освіти учнів початкової школи.....	190

29. ТРУШЛЯКОВА Вікторія, ПЕТРИК Крістіна. Самостійна робота як засіб розвитку пізнавальної активності та творчого мислення здобувачів початкової освіти.....	192
30. УДОВЕНКО Анна, НІКОНЕНКО Тетяна. Використання електронного освітнього ігрового ресурсу на уроках математики в початковій школі.....	196
31. ФАТЬЯНОВА Тетяна, ЛЕСИК Анжеліка. Особливості реалізації особистісно-орієнтованого навчання в умовах війни.....	199
32. ФЕДЮК Валентина. Особливості формування морально-вольових якостей учнів початкової школи на заняттях з фізичної культури.....	201
33. ЧАЙКА Анжела. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП під час воєнного стану.....	204
34. ЧЕМОНИНА Лада. Soft skills – універсальні компетентності сучасного учня початкової школи.....	207
35. ШВЕД Ольга, НІКОНЕНКО Тетяна. Мейкерство як інноваційний підхід упровадження STEM-освіти на уроках математики в умовах Нової української школи.....	209
36. ШКОЛА Ірина, ГРИГОР'ЄВ Ігор. Формування лексичних навичок учнів початкової школи засобами ігрової діяльності в процесі навчання іноземної мови.....	212

**Секція 5. ЖИТТЄВОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ
ОСВІТИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

1. ГОМЕНЮК Дар'я, МАЛИШ Яна, КАЧЕРОВА Ольга. Методологічні основи і завдання сучасного вчителя мистецтва в контексті Нової української школи.....	215
2. ДЖУРАЄВА Яніна. Апсайклінг-проекти як екотренд сучасної технологічної освіти.....	218
3. ДЗЮБА Світлана. Онлайн-дошка як засіб організації групової роботи учнів на уроках технології в умовах дистанційного навчання.....	222
4. ІВАНОВА Ганна, МАДЖАРОВА Софія, КАЧЕРОВА Ольга. Професійні ролі сучасного вчителя мистецтва в контексті Нової української школи.....	226
5. КАЧЕРОВА Ольга. Ефективні методи формування мистецьких смаків здобувачів початкової освіти в умовах НУШ.....	228
6. МАРТИНЮК Леся. Формування цінностей етнодизайну засобами українського писанкарства.....	230

БАЛЬОХА Альона, докторка
філософії, Херсонський державний
університет

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE

Сучасна парадигма освіти створює нову траєкторію підготовки майбутніх учителів початкових класів. Умови сьогодення визначають потребу у фахівцях, які є не лише всебічно компетентними у професійній діяльності, але і суспільних сферах, здатних до самоосвіти та успішної реалізації освітніх потреб з урахуванням їх динамічного розвитку.

Однак, епідеміологічна ситуація в країні та світі з 2020 року, пов'язана з поширенням коронавірусної інфекції, впровадження воєнного стану в Україні, вимагає створення безпечних умов організації освітнього процесу або реалізації освітніх послуг дистанційно. Тому постає питання не лише якості підготовки здобувачів освіти, а й створення відповідних умов, які б безперервно забезпечували освітні запити здобувачів під час фахової підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти [2].

Однією із складових професійної компетентності є природознавча, яка передбачає організацію практико-орієнтованого підходу в організації освітнього процесу. Але питання вимушеного переміщення, відсутності можливості навчатися синхронно, повністю змінюють традиційну методичну діяльність науково-педагогічних працівників. Постає проблема пошуку та залучення відповідного освітньо-цифрового інструментарію, який дозволить забезпечити освітній процес та потреби здобувачів у повному обсязі.

Переосмислення процесу формування природознавчої компетентності майбутніх вчителів початкових класів в сучасних умовах знайшло відображення в роботах Н. Бібік, О. Біди, Н. Борисенко, А. Бродовської, К. Волохатої, М. Галатюк, А. Крамаренко, Ю. Лінник, Л. Нарочної, С. Науменко та ін.

Основним напрямком інноваційного підходу щодо професійного становлення майбутніх учителів початкових класів з урахуванням цифровізації суспільства присвячено дослідження В. Бикова, Е. Карпова, О. Кучая, О. Саган, О. Співаковського, О. Суховірського, В. Чичука та ін.

Враховуючи актуальність проблеми та активні наукові пошуки серед освітян, питання забезпечення якісного освітнього процесу в синхронному, а особливо, в асинхронному форматі залишається малодослідженим.

Розвиток інформаційних технологій у сучасному світі спричинив перегляд традиційних підходів до визначення перспективних форм організації освітнього процесу, де здобувачі часто не мають можливості бути присутніми на Online-заняттях в Zoom. І взагалі, чи є ця програма для організації відеоконференцій універсальним інструментом для досягнення освітніх цілей?

Постійне збільшення обсягів інформаційних даних спонукає до необхідності вдосконалення підготовки здобувачів вищої освіти та формування їх природознавчої компетентності зокрема, в умовах обмеженого доступу до методичної та практичної складової освітнього процесу [4].

У контексті нашої проблематики набувають актуальності одночасно кілька напрямків: реалізація якісної освітньої діяльності здобувачів у процесі формування їх природознавчої компетентності; залучення цифрових інструментів, які дозволять реалізувати та повністю задовольнити перший напрям, і які є передумовою ще одного, не менш важливого, напряму в сучасних умовах: забезпечення та підтримка мотивації здобувачів під час навчання в дистанційній формі.

Аналіз досліджуваного питання та наш досвід роботи в дистанційному форматі дає підстави стверджувати, що пізнавальний інтерес здобувачів обмежується лише тими матеріалами і завданнями, які є короткими, чіткими і різноплановими, передбачають використання різних пристроїв чи програм, доступні в зручний для них час, стимулюють їх шукати самостійно шляхи вирішення завдання. Тому перед викладачами постає новий виклик: створити відповідні освітні умови за допомогою цифрових інструментів [5].

Ера цифрових технологій має досить широкий спектр можливих інструментів для організації освітнього процесу. Але головним критерієм залишається легкість та швидкість доступу, зручність у використанні [1].

Нашої уваги заслуговують цифрові інструменти Google. Варто зазначити, що обумовлені фактори, з якими стикнулося українське суспільство, сприяло організації Міністерством освіти і науки України за підтримки Google Україна безоплатного навчання в межах програми «Google Digital Tools for Education / Цифрові інструменти Google для освіти». Метою програми є розширення можливостей використання цифрових інструментів для організації дистанційного навчання та підвищення ефективності освітнього процесу. Адже деякі інструменти Google освітяни вже опанували, активно використовують в організації зворотного зв'язку зі здобувачами (Google Клас, Google Meet тощо). Та практика доводить, що можливості цих інструментів в освіті не використовуються в повному обсязі.

Формування природознавчої компетентності здобувачів вищої освіти потребує практико-орієнтованого підходу в організації дистанційного навчання, адже ключовими є не лише опанування теоретичними знаннями, а й формування здатності організовувати дослідницьку діяльність в початковій школі, проводити досліди в процесі пізнання природи тощо [3]. Саме це питання і потребує розширеного вивчення можливостей інструментів Google.

Найбільш поширеним у використанні є Google Клас як інструмент доступу здобувачів до матеріалів та завдань освітніх компонент, організації зворотного зв'язку та здійснення контролю. Однак інструменти Google дозволяють урізноманітнити дистанційний освітній процес, надати йому інтерактивності та зробити більш цікавим в умовах ізоляції та відсутності доступу до будь-яких джерел.

В процесі формування природознавчої компетентності здобувачів, важливими є пізнавальні завдання, які вони виконують для вивчення теоретичного матеріалу та опановують навички складання таких завдань в початковій школі. Інтерактивності та результативності ці завдання набудуть з використанням цифрового інструменту Google Jamboard. Він дозволяє створювати інтерактивну дошку як для роботи здобувачів фронтально, так і для індивідуальних видів завдань. Така робота розширює та «оживлює» можливості подачі теоретичного матеріалу, надає практичним заняттям динамічності, а головне, дозволяє оцінювати рівень оволодіння та розуміння здобувачами поточної теми освітньої компоненти.

Не менш важливими в процесі опанування освітніх компонент природничого спрямування є формування у здобувачів навичок організації та проведення дослідів в початковій школі. В даному питанні методика передбачає практико-орієнтований підхід. Це завдання дозволить вирішити цифровий інструмент Google Meet. Він здатен забезпечити не лише організацію відеоконференції під час лекцій, консультацій, чи запис лекції для асинхронного навчання. Оволодіння навичками роботи та використання усіх можливостей даного сервісу відеозв'язку дозволить лектору/здобувачам демонструвати досліди в реальному часі, проводити спостереження з подальшим аналізом. Це сприятиме не лише якісній трансляції знань, але і дозволить розширити освітні можливості в складних умовах сьогодення.

Інтеграційний підхід у використанні цифрових інструментів Google набуває актуальності не лише з переходом освітнього процесу на дистанційну форму, значимим залишається легкість доступу до ресурсів та здатність використання їх з мінімальними технічними можливостями.

Нами окреслено незначну частину усіх переваг додатків Google та їх значення в організації освітнього процесу та формування природознавчої компетентності майбутніх учителів початкових класів зокрема, що стане предметом наших подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Kuzminskyi AI, Kuchai OV, Bida OA, Chychuk AP, Sigetiy IP, Kuchai TP. Distance learning in the training of specialists in higher education institutions. Modern information technologies and innovative teaching methods in training: methodology, theory, experience, problems: a collection of scientific papers. 2021(60):50-8. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=EbAQYLcAAAAJ&citation_for_view=EbAQYLcAAAAJ:2vr6o8x5NLkC
2. Борисенко, Н., Гриценко, І., Денисенко, В., Сидоренко, Н.(2020). Формування навичок самоосвітньої діяльності студентів педагогічних факультетів в умовах дистанційної освіти. Social Work and Education, Vol. 7, № 3, С. 325–337. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Fga00r4AAAAJ&citation_for_view=Fga00r4AAAAJ:P5F9QuxV20EC
3. Крамаренко А. М., Комкова О. С., Куленко А. Д. Метод проектів як засіб креативно-пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» : дис. Великобританія, Манчестер, 2021. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=WFqAzJUAAAAJ&citation_for_view=WFqAzJUAAAAJ:1qzjygNMrQYC
4. Крамаренко А. М., Степанюк К. І. Сучасні технології навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей в початковій школі. – 2021. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=WFqAzJUAAAAJ&citation_for_view=WFqAzJUAAAAJ:OU6Ihb5iCvQC
5. Кучай Т. П. Забезпечення якості вищої освіти в європейському освітньому просторі / Т. П. Кучай, О. В. Кучай // *Освітній простір України*. 2019. вип. 16. С. 15-19. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/1049>